

Oponentský posudek diplomové práce:

Výslovnost konsonantických skupin v českých projevech španělských mluvčích

Autorka práce: Bc. Kateryna Pugachova

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Veroňková, Ph.D.

Oponentka práce: Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.

Téma práce: Cílem předložené magisterské práce je analýza výslovnosti vybraných souhláskových skupin španělských rodilých mluvčích při čtení produkci v češtině. Ačkoliv sama autorka tvrdí, že téma se řadí do oblasti osvojování L2, považují toto zařazení pouze za sekundární a ne zcela opodstatněné, protože samotnému osvojování je věnováno v práci minimálně prostoru. Naopak za primární téma práce považují porovnání hláskových systémů češtiny a španělštiny se zvláštním přihlédnutím k ustrojenosti slabiky a provedení podrobné percepční analýzy vybraných konsonantických skupin ve čteném textu.

V teoretické části autorka sice vymezuje prostor pro osvojování si výslovnosti druhého cizího jazyka, avšak jen zcela okrajově, celé problematice osvojení jsou věnovány 4 strany, jedná se tedy spíše o jakési shrnutí, se kterým autorka nijak hlouběji nepracuje. Jako nedostatek této části hodnotím nerozlišování mezi cizím a druhým jazykem, což je sice terminologicky možné, avšak zvl. pro výzkum osvojení si výslovnostních standardů češtiny na území ČR by se toto rozlišení jevilo jako velmi vhodné. Ani v závěru pak nenalzáme žádné interpretace výsledků vztahující se k osvojování L2.

Podrobná pozornost je v teoretické části věnována kombinatorickým vlastnostem fonémů v češtině a ve španělštině a tyto vlastnosti jsou porovnány. V dané části neshledávám žádné rozpory, které by bylo třeba komentovat.

Ve vlastním výzkumu postupuje autorka pečlivě, systematicky a vzhledem k daným okolnostem i vyčerpávajícím způsobem. Jednak vymezuje cíle svého zkoumání a s ohledem na tyto cíle volí metody zkoumání i samotný materiál sloužící výzkumu. Velmi kladně přitom hodnotím podrobnou a pečlivou analýzu sebraných dat, která je provedena podle různých kritérií a umožňuje tak interpretaci zkoumaného jevu z různých úhlů pohledu.

Jako slabinu vlastního výzkumu pak hodnotím použití souvislého textu značného rozsahu pro zkoumání výslovnosti, a to z důvodů, které uvedu následně. Zkoumanými mluvčími jsou mluvčí jinojazyční na různých úrovních osvojení si češtiny jako L2. Ve své výzkumné sondě autorka de facto neodlišuje rozdíl mezi hlasitým čtením a výslovností jako takovou, což je jeden z jevů, který může zkreslovat výsledná data. Hlasité čtení je dovednost, která je obtížná i pro rodilé mluvčí. Ačkoliv autorka uvádí, že respondenti dostali libovolné množství času na seznámení se s textem, nic to nemění na obtížnosti požadovaného výkonu. První hlasité čtení nebude bezchybné ani u profesionálních mluvčích, tj. u herců, natož u nerodilých mluvčích. Lze předpokládat, že nikdo z respondentů nemusí v rámci užívání češtiny předčítat nahlas dlouhé texty, tj. je to dovednost, kterou nemohu od mluvčích očekávat; sama autorka také uvádí, že v rámci nahrávání se vyskytly mnohé přeřeky. Ačkoliv lze předpokládat, že podle popisu vzdělanostního pozadí respondentů se jedná o mluvčí s dobře rozvinutou dovedností čtení v mateřském jazyce, přesto tento fakt není explicitně uveden. (Vycházíme

zde z faktu, že pokud by ve skupině byli mluvčí s poruchami dovednosti čtení v mateřském jazyce, přenesl by se tento faktor i do výsledků zkoumání.) Osobně bych preferovala zkoumání jevů na oddělených větách, které mluvčí snadno obsáhne zrakem a neztrácí tak čtecí perspektivu v průběhu lineárního vyslovování jednotlivých slov, v takovém případě totiž může pozornost cele věnovat fonetické realizaci dílčích jednotek, což při čtení textu přesahujícím oční rozpětí není možné.

Hodnoticí kritéria

Při celkovém hodnocení dané magisterské práce jsem zohlednila následující kritéria:

A. Obsahová

V práci jsou vymezeny základní a dílčí cíle, které jsou v koncepci práce patřičně rozpracovány.

Práce splňuje cíle zadání, byť s drobnými výhradami.

Předmět práce je patřičně vymezen a je využito odpovídajících metodologických postupů.

Studující využívá a kriticky vybírá primární a sekundární literaturu.

Výstupy výzkumných částí jsou adekvátně syntetizovány a je o nich diskutováno.

V práci jsou formulovány jasné závěry, které se vztahují ke koncepci práce a ke stanoveným cílům.

B. Formální

Práce adekvátně využívá odbornou terminologii a vymezuje hlavní pojmy.

Práce vykazuje standardní poznámkový aparát a jednotný způsob citací v rámci práce. Práce je typograficky jednotná.

Studující dodržuje jazykovou normu a text je stylisticky poměrně jednotný.

V práci se vyskytují některé pravopisné či gramatické nedostatky (srov. např. str. 12, 42, 43, 59, 64, 71 a jinde), které však zásadně nebrání percepci textu a považuji je proto s ohledem na jinak kompaktní text vytvořený nerodilým mluvčím za prominutelné.

Text je soudržný, srozumitelný a argumentačně podložený.

C. Přínos práce

Práci považuji z hlediska tvůrčího přístupu studujícího za odpovídající standardům kladeným na magisterskou práci.

Využití pro praxi. Práci považuji za přínosnou zvl. pro učitele češtiny pro cizince se španělským L1, kterým umožňuje předvídat výslovnostní problémy u dané skupiny.

Celkové hodnocení práce:

Práce splňuje požadavky na udělení akademického titulu magistr.

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikačního stupně: výborně

Další náměty pro obhajobu:

Zdůvodněte, prosím, proč jste se rozhodla při sestavování testovacího materiálu využít souvislý text poměrně značného rozsahu.

Uveďte explicitně, jaké nevýhody takto konstruovaný materiál představuje pro respondenty (zamyslete se nad tématem z úhlu pohledu metodiky hlasitého čtení a výslovnosti pro nerodilé mluvčí).

Uveďte explicitně metodická pozitiva vámi sestaveného textu pro provedení výzkumné sondy.

V Liberci 6. 6. 2016

Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.